

בבית המשפט העליון

רע"א 2985/08

בפני :

כבוד המשנה לנשיאה א' ריבלין
כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט נ' הנדל

המבקש :

פרופסור סטיבן פלאוט

נ ג ד

המשיב :

ד"ר ניב גורדון

בקשת רשות ערעור על פסק-דין של בית-המשפט המחוזי
בנצרת מיום 27.2.08 בע"א 1184/06 שניתן על-ידי כבוד
השופטים מ' בן דוד, נ' מוניץ וא' אברהם

תאריך הישיבה :

כ"ז בטבת התש"ע (13.1.10)

בשם המבקש :

עו"ד ד"ר חיים משגב; עו"ד תום משגב

בשם המשיב :

עו"ד שלמה בר-יער

פסק-דין

המשנה לנשיאה א' ריבלין:

1. המבקש והמשיב, שניהם אנשי אקדמיה. האחד מלמד באוניברסיטת חיפה והאחר באוניברסיטת באר-שבע. השניים עוסקים, בין היתר, בפרסומי פובליציסטיקה בוטים ושורש המחלוקת במקרה שלפנינו נעוץ בפרסומים, פרי עטו של המבקש, שהוציאו, לדעת המשיב, את דיבתו של זה האחרון רעה. המשיב תבע את נזקיו מן המבקש.

בית-משפט השלום קיבל את מרבית טענותיו של המשיב, מצא כי בפרסומים פרי עטו של המבקש נכללה לשון הרע וכי לא עומדת לו, למבקש, כל הגנה שבדין כנגד תביעתו של המשיב. הוא חייבו לשלם למשיב פיצויים בסך 80,000 ש"ח.

שני בעלי הדין ערערו על פסיקת בית-משפט השלום. המבקש היה סבור כי לא היה מקום להטיל עליו אחריות בגין הפרסומים האמורים. המשיב היה סבור כי הפיצוי שנפסק לו אין בו די.

2. בית המשפט המחוזי, בדעת רוב, מצא כי בגין אחד מארבעת הפרסומים שנדונו בערכאות הראשונות, פרסום בו הושווה המשיב לאנשי היודנראט, ותואר כמי שמשתייך עליהם, היה מקום להטיל אחריות על המבקש. בית-המשפט המחוזי מצא, כי הפרסום מהווה לשון הרע וכי אין הוא מוגן על-ידי הגנת תום הלב הקבועה בחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: החוק). הפרסום הדיבתי, כך סבר בית-המשפט, חרג מתחום הסביר בנסיבות העניין ולפיכך אין הוא יכול להיות מוחזק כפרסום בתום לב.

אף שבית המשפט המחוזי היה נכון להניח כי בפרסום היה משום הבעת דעה על התנהגותו של המשיב ועל עמדותיו כפי שבאו לכלל ביטוי בשיח הציבורי, הרי שלא נתקיים כאן, לדעת בית המשפט קמא, היסוד שעניינו התייחסות לדעות "במידה שאלה נתגלו באותה התנהגות". הפרסום במקרה זה, כך נפסק, לא נשען על גרעין עובדתי בהתנהגות שהצדיק את הבעת הדעה הזו.

בית-המשפט המחוזי עמד בפסק דינו על תופעת היודנראט וציין כי לא היה מקום להשוואה זו. "לתופעת הנאציזם אין אח ורע בתולדות האנושות מאז נברא אדם בצלם" ולא היה מקום להשוות ולדמות את המשיב ליהודי אשר הצטרף ליודנראט וסייע בידי הנאצים להשמיד ולהכחיד את בני עמנו.

הפרסום, כך נקבע, נתכוון לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים העומדים ביסוד הוראת סעיף 15(4) לחוק. הוא חרג – כך סבר בית המשפט – מתחומו של חופש הביטוי וגלש אל התחום האסור "בו שוכנים פרסומים המהווים לשון הרע שאינם מוגנים על פי הדין". אשר על כן החליט בית המשפט המחוזי, בדעת רוב, לדחות את ערעורו של המבקש בכל הנוגע לפרסום האמור. אשר לסכום הפיצוי החליט בית המשפט המחוזי כי ראוי להפחיתו ולהעמידו על 10,000 ש"ח משהוסרה מעל המבקש האחריות לפרסומים האחרים שנדונו בבית משפט השלום.

3. המבקש עתר בבקשה ליתן לו רשות ערעור כנגד פסק דינו של בית המשפט המחוזי. הוא מציין בבקשתו כי המשיב פרסם מאות מאמרי שטנה, כהגדרתו, ואין הוא חוסך שבטו ממנהיגי המדינה וממפקדי צה"ל.

המאמר אותו פרסם המבקש, כך נטען בבקשה, לא בא אלא להעביר מסר פוליטי-ערכי והשימוש בביטוי הדיכתי "יודנראט" "לא בא אלא כאילוסטרציה למצב שבו מתנהל דו-שיח בין הרוצח לבין מי שאותו מבקשים לרצוח". המדובר, לדעתו, במאמר פובליציסטי-לגיטימי. הוא מבקש גם להדגיש את הנסיבות בהן פורסם המאמר – לאחר פיגוע טרור נורא.

המבקש סבור גם כי אין להשוות את הביטוי בו השתמש במאמרו שבמחלוקת "יודנראט" לכינוי "נאצי" שהיה נשוא המחלוקת ברע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (לא פורסם, 12.11.2006). אין לומר, כך הוא טוען, כי התכוון לפגוע במשיב במידה גדולה משהייתה סבירה. כוונתו הייתה, כך הוא מסביר, להצביע על תופעה שבעיניו היא בזויה ולא להעליב את המשיב או לפגוע בו.

4. המשיב מתנגד למתן רשות ערעור למבקש. הוא סבור כי המבקש סילף את עמדותיו ובכללן אלה המתייחסות לשואת העם היהודי וכי הוא, המשיב, הוצג במשפט בערכאה הראשונה באורח מעוות. הוא סבור גם כי לא היה מקום להפחית מסכום הפיצויים שנפסק לו בבית משפט השלום ולא היה מקום לפטור את המבקש מפרסום התנצלות על כך. מכל מקום, הוא מבקש שלא להיעתר לבקשה.

5. דין הבקשה להידחות. עניינו של המבקש נדון כבר בשתי ערכאות. בבית משפט השלום הוטלה עליו אחריות בגין שורה של פרסומים פרי עטו המתייחסים למשיב. בית המשפט המחוזי, בדעת רוב, מצא כי המבקש אחראי לנזקיו של המשיב בגין אחד מן הפרסומים האלה והוא הופטר מאחריות לגבי שלושה פרסומים אחרים. שופט המיעוט בבית המשפט המחוזי סבר כי לא היה מקום להטיל על המבקש אחריות בגין אף אחד מן הפרסומים.

בהחלטתו, לא קבע בית המשפט המחוזי הלכה חדשה ולא התיימר לנסח החלטה חדשה. הוא ביקש ליישם, כמיטב הבנתו, הלכות שניתנו בבית-המשפט העליון. אכן, התוצאה אינה פשוטה. המשיב הוא פובליציסט שגם הוא מצידו טומן ידו בצלחת ונוהג להשמיע את דעותיו בדרכים שונות – לעתים בוטות. המבקש גם הוא פובליציסט וגם את דעותיו הוא משמיע ברבים. מוטב היה אולי לשניים שיבקרו זה את זה מבלי

שיפנו את התרעומות ההדדיות לבית המשפט. אולם משפנו לא היה מנוס אלא להכריע בתביעות. כאמור, יישם בית המשפט המחוזי את ההלכות שעמדו לנגד עיניו, ובכלל זה את שנפסק בדעת רוב בעניין בן גביר הנ"ל. העובדה שהתוצאה, להשקפתי, אינה רצויה, אינה צריכה להשפיע לכאן או לכאן. דעתי בעניין בן גביר הייתה שונה, אמנם, מדעת הרוב, אולם אין בכך כדי לשנות מן ההלכה שנקבעה. משעניינו ביישום ההלכות, ולא ביצירת הלכה חדשה, אין מקום לדיון במחלוקת – בגלגול שלישי.

התוצאה היא שלא מצאנו עילה ליתן רשות ערעור.

הבקשה נדחת.

בנסיבות העניין לא הייתי עושה צו להוצאות.

המשנה-לנשיאה

השופט נ' הנדל:

מסכים אני כי אין מקום לתת רשות ערעור במקרה דנא. בהמשך לתיאור העובדתי של חברי, המשנה לנשיאה א' ריבלין, די לומר שניים. האחד, המבחן לאיתור אמרה העונה על הגדרת "לשון הרע" הינו גם תרבותי-היסטורי. ברי כי במדינת ישראל, בהיותה מדינה יהודית ודמוקרטית, יש משמעות מיוחדת לאמרה העורכת קישור בין מעשה בן ימינו לבין השואה. האחר, הנסיבות המיוחדות של המקרה, על תדירותן של האמרות, הקשרן, עוצמתן ותוכנן, מקלות על המסקנה שאין להתערב בקביעה שמתקיימת כאן עוולת לשון הרע. את ההיבטים העקרוניים הנוספים שאשיר לעת מצוא.

ש ו פ ט

השופט ס' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של המשנה-לנשיאה א' ריבלין.

ניתן היום, י"א בתמוז התשע"א (13.7.2011).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה-לנשיאה

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 08029850_P08.doc גח
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il